

Vigala Sõbrandid

Vigala valla ajaleht

NR. 8 (154)

September 2014

TASUTA

POTI LAADA UUS TULEMINE

Laadatraditsioon on üks omapärane ja tore nähtus, ilma milleta ei kujuta Eestimaa suve ette vist enamusi inimesi. „Miks te seal Vigalas enam Poti laata ei tee?“ Sellele küsimusele on mul tulnud mitu suve korduvalt olakehitusega vastata, kui isaga koos mööda Eestimaa laatasid kauplemas käies erinevate müüjatega lähemalt tutvust ja juttu sai tehtud. Tõepoolest – miks? Miks see tore traditsioon niimoodi õnnelt hääbus? Miks ei võiks seda laata ikkagi korraldada, kui juba müüjate hulgas nii palju neid inimesi on, kes Poti laada paremaid päevi mäletavad ja sellest puudust tunnevad? Nii hakkaski mõte Poti laat taas ellu kutsuda eelmisel suvel vaikselt jõudu koguma. Õnneks leidis ka mõttekaaslasi, kes nõu ja jõuga laadakorraldusse olid valmis panustama ja nii toimuski 10. augustil Poti laat Vana-Vigala TTK staadionil peale kahe aasta pikkust pausi.

Ilmaga seekord vedas – oli soe ja ilus,

kuumust oli ehk mõne laadalise jaoks liiastki, aga parem ikka, kui vihasajus laata pidada! Müüjaid oli registreerunud 76, kohale jõudis neid küll pisut vähem, nii kuuekümnene ringis. Rõõmu tegi käsitööga kauplejate rohkus – see on just see, mis laadast laada teeb! Muidugi oli käsitöömüüjatele rõõmsaks üllatuseks see, et meie laadal neilt kauplemistasu ei küsitagi, samuti olid müügiplatsi maksust priid Vigala valla oma kauplejad. Laadalisi oli üle ootuste palju – ilmselt oli siin abi laiemast reklaamimisest naabervaldades ning viitadest tee ääres. Meie laata väisas kõigi suureks üllatuseks ka maarahvale väga oluline mees - Eesti Vabariigi põllumajandusminister Ivori Padar, kes päeva juhile Tanelile meeleoluka intervjuu andis ning kohalike pritsumeeste etteaste sisse juhatas.

Ammu enam ei tulda laadale ainult müüma ja ostma - ühe korraliku laadaga käib kaasas ka mitmekesine

laadaprogramm. Kuna laada eelarve oli pehmelt öeldes tagasihoidlik, siis ühtki väheke kuulsamat muusikut või staarist laadapäeva juhti me seekord kohale kutsuda ei saanud. Tuli läbi ajada kohalike kuulsustega – folklooriseltsi „Kiitsharakad“ segarühm, ansambel Vana Kooli Noored, maadlusringi noored, kohalikud vabatahtlikud pritsumehed. Päeva juhiks oli meie oma valla noorhärja Tanel Paavel, kes oma ametiga väga hästi hakkama sai ja kuulsatele laadapäeva juhtidele kindlasti alla ei jäänud! Valitud sai ka Vigala rammumees ja parima koogi küpsetaja ning peetud sai koogioksjon. Rammumehe võistlusel oli osalejaid seitse, esikohale tuli seekord külalisvõistleja Eero Laasner, teiseks tuli Raido Liitmäe ning kolmandaks Aadu Seller. Väga tublilt osalesid ka Tõnis Holmberg, Urmis Veimann, Hannes ja Andreas Välis. Rammumehe võistluse korraldas Marek Pilv, kes jõukatsumiseks vajaliku inventari suurema vaelevata ise paika tõstis.

Julgeid koogiküpsetajaid oli sel korral kuus. Rahvas valis pimetesti tulemusena parimaks küpsetiseks Heli Laane valmistatud napoleoni koogi, teisele kohale tuli Varje Pärnala küpsetis ja kolmandale kohale Ave Vaarma valmistatud (jälle!) napoleoni kook. Tundub, et Vigala rahvale napoleoni kook väga maitseb! Aitäh ka teistele koogiküpsetajatele – Marje Orav, Kadri Vokk ja Vana-Vigala Põhikool! Oksjonil müüdi maha kõik kuus kooki, kõige kõrgemad panused pandi muidugi võidukoogile. Järgmisel aastal ootame kindlasti osalema nii kõiki seekordseid küpsetajaid kuid ka neid perenaisi, kes seekord ehk veel osaleda ei tihanud. Siinkohal ilmselt veidi mõtlemisainet ka korralduse poole pealt, et ehk tuleks järgmisel aastal keskenduda vaid konkursile ning hoolitseda ka selle eest, et degusteerimiseks mõeldud koogid oleksid enam-vähem ühesuurused.

Loomulikult ei puudunud ka traditsiooniline laadaloos, kus loosiõnne korral võis võita erinevaid auhindu alates vaarikaistikust ja sibulakotist

lõpetades raamatute ja Vigala valla mastivimpliga.

Paralleelselt laadaga toimus laululava ümbruses KoMo sprindietapp jalg-ratturitele, mille peakorraldajaks oli Andres Jõessar. Laat ja rattavõistlus täiendasid teineteist kenasti – laadalis oli tänu rattavõistlusele kindlasti rohkem ning usun ka, et rattasport võitis endale laadaküllastajate hulgast uusi fänne, kes muidu sellise võistluse publikuks ehk poleks sattunudki!

Selles, et Poti laat õnnestus, pole kahtlustki! Laada lõpus tulid mitmed müüjad hea ja osavõtliku korralduse eest tänama ning päris mitu korda öeldi, et Vigala on erilise auraga koht ning et siin on väga toredad ja rõõmsad laadalisid! Kui müügiedu kohta pärisin, oli vastuseid erinevaid, kuid mitmed tagasihoidlikuma müügituluga kauplejad ütlesid, et rahanumber polegi nii oluline, sest lihtsalt tore päev oli ja järgmisel aastal tuleme kindlasti tagasi! Positiivset tagasidet olen saanud ka Vigala inimestelt, kes samuti laadaga rahule jäid.

Nüüd pole enam mingit kahtlust, et otsus Poti laat taas elule äratada oli õige! Nüüd tuleb ühiselt pingutada selleks, et Poti laat veelgi suuremaks ja paremaks saaks! Suur-suur tänu kõigile teile, kes te laada õnnestumisele kaasa aitasite – Tanel Paavel, Marek Pilv, Hendrikko Juhkam ja VKN, Krista Tõldmaker ja „Kiitsharakate“ naerusuine segarühm, Vigala vabatahlikud pritsumehed ja -naised, Jüri Nisumaa ja Vigala vahvad maadlejad, Margit Liira, Ilona Papp, Aadu Siimsalu, Andres Kikas, Raul Kask, Heino Aosaar, Aare Põlma, Ave Vaarma, Egert Nei, Liesel Veskimägi, Arvo Roosi, Ants Ojavee, Harry Türk, Hannes Väli, Andreas Väli, Mirgo Seisonen, Vigala Vallavalitsus, Vigala valla haridus- ja kultuurikomisjon. Minu kõige suurem kallistus ja tänu kuulub aga Sulle, Heli Lints - aitäh, et olemas oled, tuge ja abi pakud ja asju rahulikult võtad!

Kohtume järgmise aasta augustis järjekordsel Poti laadal!

Silja Käär

Tosin folgilaagrit seljataga

Ja ongi järjekordne folkloorilaager Vana-Vigala mõisas ajalooks saanud. Täname rahalise toetuse eest Kodanikuühiskonna Sihtkapitali, Kultuurkapitali Raplamaa Ekspertgruppi, Vigala vallavalitsust, kiidame teotahtelisi osalejaid, innukaid juhendajaid, lahkeid võõrustajaid, kalleid külalisi. Toimunut jääb meenutama pildigalerii folklooriselti kodulehel <http://www.kiitsharakad.org.ee>

Pildil: Nii algas kaheteistkümmnes Vigala folkloorilaager (autor Hillar Orav)

SUVISTE MÕTETEGA KIVI-VIGALA PÕHIKoolIST

Algamas on taas uus kooli- ja õppeaasta ning on paras hetk meenutada toredat suve. Eks suve üks suuremaid ja tähtsamaid sündmusi oli XXVI Laulu- ja XIX Tantsupidu

Tallinnas, seda praegu meenutada on ilmselt täitsa loogiline.

Meie kooli tantsurühm osales suures peol juba teist korda, kui aastal 2011 oldi veel väikeste rühmas, siis nüüd oldi kuumad keskmised. Eks nädal Tallinnas oli raske ja väsitav, kuid sellest saadud muljed kaalusid siiski kõik valu ja vaeva üle. Nädal algas külma ja vihmase ilmaga, aga juba kolmandal päeval tuli välja päike ning algas selle suve kuum periood. Tore oli kuulda ja lugeda samal nädalal meediast, kuidas „laulupeolised ummistavad Tallinna ühistransporti“, hoolimata, et sellel ajal ei olnud laulupeolisi veel Tallinna saabunudki ja piltidelt oli näha meie kooli tantsijaid läbi bussiakende naeratamas. Ööbimine toimus Pelgulinna Gümnaasiumis, kus majaperenaiseks oli kõigile küsimustele ja abipalvetele lahendusi leidev Heli Lints ja samas meeskonnas ka mõnusate hommikuste äratuste ja probleemide lahendajana õpetaja Marko Kreuz (kes kohal oli, see ilmselt mäletab „tädi Rutt“). Nädal möödus nii ruttu, et ei jõudnudki ära tüdineda ja tagasi koju sõita oli juba pisut nukkergi. Kuigi bussis oli kahtlaselt vaikne ja silmad kinni sõit tulenes ilmselt siiski sellest, et Tallinnas ei raatsinud keegi hoolimata väsitavatest päevadest und eriti magamisele raisata.

Meie tantsurühmad tegutsevad ikka edasi ja juba järgmisel (2015) suvel on Rakveres toimumas III Mees-

te Tantsupidu, kuhu oma kuttidega minna võiksime, kui tüdrukud muidugi väga ei kurvasta ja lepidavad esinemistega muudel üritustel.

Ilusat algavat kooliaastat kõigile ja kuna veel kestab liikumisaasta ka, siis tantsigem ja ärgem unustagem, et „tantsiv inimene on silmale kena vaadata!“ („tädi Rutt“).

Ilona Noor
Kivi-Vigala Põhikool

Märjamaa folgi esinejad Vigalas

X Märjamaa folgi raames külastasid Vigala valda 01. augustil kaks külaliskollektiivi. Vigala Hooldekodu õuel esines Leedu rahvatantsurühm „Patrepselis“ ja Vigala Külade Keskuse ees Austria kollektiiv „Volktanzegruppe Hermagor“. Allpool lähemalt austerlaste tantsurühmast.

Hermagor tegutseb aastast 1985. Rühmas osaleb aktiivselt 20 liiget.

Rühma juhendavad Peter Puntigam ja Andreas Leitner. Lisaks tantsijatele oli kaasas kaks muusikut, kes mängisid akordioni ja kitarr. Kavas esitasid nad Austria erinevaid rahvatantse, nii Tiroolist kui teistest Austria piirkondadest. Austerlased võlusid pealtvaatajaid oma lustliku esituse ja kaa-sahaaravate ergutushüüetega. Elav muusika jõudis pealtvaatajateni ilma

võimenduseta, laul oli hästi kuulda. Nad laulsid ühe salmi isegi eesti keeles. Austerlasi saatis meie oma Ilona Noor, kes tõlkis vahetekkete ja oli abiks austerlastega suhtlemisel. Eriti vahvad olid nende esituses meeste põlve ja säärtede patsutamise tants ning vesiveski töötamist imiteeriv tants, mis kiviplaadidel esitades oli eriti efektne. Juuresoleval pildil on näha vesiveski lennukad tiivad. Tagasiside austerlaste poolt oli väga positiivne. Neile meeldis esinemise koht, meie keskväljak ja Külade Keskus. Eriti olid nad vaimustuses purskkaevust, kus nad said oma jalgu jahutada. Väga kiitsid nad ka publikut, kes neid soojalt vastu võtsid ja aplausiga kitsid ei olnud. Suured tänud ka Ave Vaarmale, kes valmistas külalistele maitsva õhtusöögi.

Märjamaa Folgi korraldajad lubasid, et järgmisel aastal saame jälle näha mõnda külaliskollektiivi.

Heli Lints

VALLAVALITSUSES JA VOLIKOGUS

Vigala Vallavalitsuses

22.07.2014. istungil otsustati:

- väljastada kasutusload ühele elamule ja ühele abihoonale;
- väljastada projekteerimistingimused ühe elamu renoveerimiseks ja ühe abihoonu projekteerimiseks;
- väljastada kirjalik nõusolek ühe abihoonu laiendamiseks, ühe eramu katusekatte vahetuseks, tuulekodade ja kuuri osa taastamiseks ning akende vahetuseks ja ühe hoone katusekatte vahetamiseks;
- kiita heaks hajaasustuse programmi projekti aruanne kanalisatsioonisüsteemi rajamiseks;
- muuta Vigala vallavalitsuse korraldust nr 99 13.05.2009 "Maa ostueesõigusega erastamine"
- määrata teenindusmaa neljale rajatisele;
- eraldada OÜ-le Õetuba (Kodutunde saate tootjafirma) 2500 eurot investeringutoetusena puudega lapse hool-dajatoetuse vahenditest ja investeringute reservist. Toetuse eraldamise tingimuseks on kanalisatsioonisüsteemi rajamine. Toetus eraldatakse peale tööde valmimist.;
- kuulutada välja ideekonkurss Vee-torni tee 4 kinnistu kasutamise kohta. Esitada vastavasisuline eelnõu volikogule arutamiseks.;
- eraldada kultuuriprojektide kaasfi-nantseerimise eelarvest 150 eurot Vi-gala Kogudusele 19.10.2014 toimuva orelikontserdi korraldamiseks.

05.08.2014 istungil otsustati:

- väljastada projekteerimistingimused ühe abihoonu ehitamiseks;
- väljastada kirjalik nõusolek ühe abihoonu laiendamiseks. Teine taotlus jätta menetlusse kuna puudub projekt.;
- väljastada kasutusluba ühe suvema-ja kasutusele võtmiseks;
- muuta Vigala Vallavalitsuse korraldust nr 119 18.06.2014;

- kinnitada lasteaedade nimekirjad;
- eraldada sotsiaaltoetusteks 95 euro;
- toetada Raplamaa Rattaklubi KOMO KV 6. etapi ja Rapla maakonna MV MTB sprindi võistluste auhinna fondi 100 euroga ning eraldada nimetatud summa kultuuriprojektide eelarvest;
- toetada MTÜ Jätkusuutlik Vana-Vigala projekti Raplamaa Partner-luskogu Leader Vigala sidusrühma koolitus-õppereisi Võrumaale 200 euroga ning nimetatud summa eraldada projektide kaasfinantseerimise eelarvest;
- kinnitada Veetorni tee 4 (Vana-Vigala endine katlamaja) ideekonkursi parimaks pakkumiseks Exclusive Stone OÜ pakkumine ning sõlmida ostu-müügileping hinnaga 5000 eurot koos investeerimiskohustusega hoonesse.

19.07.2014 istungil otsustati:

- määrata koha-aadressid kuuetele maaüksusele;
- määrata teenindusmaa üheksale rajatisele;
- väljastada projekteerimistingimused kahe suurkaevu rajamiseks;
- kooskõlastada nelja suurkaevu asukohad vastavalt asukoha plaanile;
- väljastada ehitusluba ühe abihoonu laiendamiseks;
- väljastada kasutusluba kanalisatsioonisüsteemi kasutusele võtmiseks;

26.08.2014 istungil otsustati:

- määrata koha-aadressid kuuetele maaüksusele;
- lubada jagada üks kinnistu kaheks maaüksuseks;
- seada hoonestusõigus kahele maaüksusele;
- rahuldada viis hajaasustuse programmi taotlust ning jätta rahuldama kaks taotlust, millest ühel juhul ei olnud rahvastikuregistri andmetel meie vallas taotluses esitatud aadressil 01.01.2014 seisuga ühtegi alaealist last ja teisel juhul esitati taotlus tiheasustusalale;
- määrata teenindusmaa kolmele rajatisele;
- väljastada projekteerimistingimused ühe suurkaevu rajamiseks;
- väljastada ehitusluba ühe abihoonu püstitamiseks;
- kehtestada 2014. aasta nelja kuu eelarveliste vahendite jaotus haridusasutuste vahel;
- kehtestada elukohajärgse munitsi-paalkooli määramise tingimused ja kord;

- Kivi-Vigala Lasteaia nimekirjast välja arvata üks laps seoses elukoha muutusega ning kinnitada nimekirja juurde üks laps;
- eraldada sotsiaaltoetusteks 1435 euro;
- toetada ajaloopäeva ja Vigala koguduse 675 juubeli tähistamise ürituste läbiviimist 870 euroga. Ürituste kogu eelarve on 2500 eurot pluss koguduse poolsed kulud.

Vigala Vallavolikogus

28.08.2014 istungil otsustati:

- kinnitada Kivi-Vigala ja Vana-Vigala Lasteaedade teeninduspiirkonnaks Vigala vald;
- muuta Kivi-Vigala Põhikooli ja Vana-Vigala Põhikooli põhimääruseid ning jätta välja põhimäärustest paragrahvid, mis puudutavad koolide teeninduspiirkondasid;
- kinnitada Sääla küla külavanemaks Marge Plamus;
- määrata sihtotstarbed kahele maaüksusele;
- kinnitada „Vigalasse elama“ toetusprogramm;
- eraldada investeringute reservist järgmised summad: Kivi-Vigala koolimaja peaste vahetus 3209,39 eurot; Vana-Vigala Rahvamaja peaste ja klaasseina vahetus 6194,67 eurot; Vana-Vigala Lauluväljaku tn 2 peaste vahetuseks 2329,58 eurot; Vana-Vigala Jaama bussipeatuse ootepaviljoni ehituseks 1680,00 eurot; Vana-Vigala Lasteaia katuseharja ja korstnate renoveerimiseks 5218,80eurot;

KIRIKUTEATED

Laupäeval 6. septembril

Raplamaa langenud metsavendade ja kaitseliitlaste mälestuspäev Kivi-Vigalas

kell 12.00 mälestustahvlite avamine Vigala kirikus

kell 14.00 ajalookonverents Külade keskuse majas

- Vigala Õigus 225 lektor Jaak Uibu

- Metsavendlus Raplamaal

kell 15.30 sõdurisupp kiriku juures

kell 17.00 õhtupalvus

kell 18.00 RAM-i kontsert kirikus

Pühapäeval 7. septembril

Vigala Maarja koguduse 675. aastapäev

kell 11.00 jumalateenistus, jutlustab peapiiskop Andres Pöder

Pärast jumalateenistust kohvilaud kiriku aias

kell 15.00 Tallinna Kammerorkestri kontsert

Sigade Aafrika katku puhvertsoon Eestis laieneb

30. augustil jõustus Euroopa Komisjoni otsus, mille järgi laieneb sigade Aafrika katku tõkestamiseks kehtestatud puhvertsoon Eesti lõunapiiril. Nüüdsest hõlmab puhvertsoon kõiki Valga-, Võru- ja Põlvamaa valdasid, Abja, Halliste, Karksi, Paistu, Köpu ja Tarvastu valdasid Viljandimaal ning Pärnu maakonnas Häädemeeste, Saarde, Paikuse, Surju ning Tahkuranna valdasid.

Puhvertsoon on taudivaba ala, mis on intensiivse veterinaarjärevalve all, seakasvatustevõtetes ja taludes tehakse täiendavat loomade veterinaarülevaatust ja -kontrolli. Puhvertsoonis asuvast ettevõttest on keelatud elussigade väljavedu teistesse liikmesriikidesse ja kolmandatesse riikidesse. Erandina saab seda lubada juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) sead on olnud põllumajandustevõttes vähemalt 30 päeva või alates sünnist ja ettevõttesse ei ole toodud elussigu vähemalt 30 päeva jooksul

enne transportimise kuupäeva;

2) 15 päeva jooksul enne transportimise kuupäeva, on sigu uuritud sigade Aafrika katku osas negatiivse tulemusega ning ametlik veterinaararst on lähetamise kuupäeval teinud kliinilise läbivaatuse sigade Aafrika katku avastamiseks.

Ka puhvertsoonis kütitud metssead, mis viiakse edasiseks töötlemiseks teistesse Eesti piirkondadesse peavad olema eelnevalt uuritud sigade Aafrika katku suhtes negatiivse tulemusega. Tsoonis kütitud metssigade lähetamine teistesse liikmesriikidesse on keelatud.

Puhvertsooni sees ning Eesti piires ei ole elussigade liikumisele lisatingimusi. Ka ei ole mingeid kitsendusi tsoonis toodetud sealihale ja toodetele. Samuti kontrollib VTA praegu ennetava meetmena kõiki seafarme, et välistada sigade Aafrika katku levimine Eestisse. Kontrolli käigus registreeritakse peetavate sigade arv,

kontrollitakse bioohutusmeetmete rakendamist ning loomade välitingimustes pidamise keelust kinnipidamist.

Alates 25. juulist kehtib kogu Eesti territooriumil kodusigade ja farmis peetavate metssigade välitingimustes pidamise keeld http://www.agri.ee/sites/default/files/content/toiduohutus/1400.25072014_kk_nr_117.pdf. Sigade katk inimestele ohtu ei kujuta.

Sigade Aafrika katku puudutav teave on koondatud veebilehele www.seakatk.ee, küsimusi ja infot taudihahtlusega loomadest saab jätta VTA vihjetelefonil 605 4750.

Vaata lisaks: Euroopa Komisjoni rakendusotsuse muudatus <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:259:FULL&from=ET>

Uus puhvertsoon kaardil: http://www.agri.ee/sites/default/files/content/toiduohutus/sak_uus_puhvertsoon_2608.jpg

Veterinaar- ja Toiduamet

Avatud meeltega uude kooliaastasse!

September on kuu, kus suvel puhanud lapsed taas hommikuti kooli minnes ja õhtul sealt tulles hulganisti liikluses osalevad – küll sõitjatena bussides, jalakäijatena ülekäiguradadel ja jalgratturitena kergliiklusteedel. Oma kogemustele tuginedes teame, et on palju lapsevanemaid, kes septembrikusse on planeerinud puhkuse, et lapsega esimestel koolinädalatel igal hommikul ja õhtul koolitee läbi jalutada, märkamaks, tunnetamaks ja näitamaks lapsele seal varitsevad võimalikke ohtusid.

Esimesel koolinädalal on iga-aastaselt kooli suunduvate teede ülekäiguradade juures näha tavapärasest rohkem kollastes helkurvestides inimesi – peamiselt politseiametnikke, aga hulgaliselt ka teisi vabatahtlikke. Juba praegu tuleb autojuhtidel ülekäiguradade juures olla tähelepanelikum kui möödunud kuudel, sest osa lapsi liigub juba praegu teekonnal kodukool-kodu. On hea kodust välja sõites arvestada piisava ajavaruga, et mitte kiirustades tähelepanu kaotada. Ülekäiguradadel teed ületavad ja koolidesse suunduvad lapsed võivad tiptunnil tekitada kerge ummiku ning pikendada tööle või mujale kiirustavate auto-

juhtide sõiduks kuluvat aega. Sellega tuleks varakult arvestada, et vältida hilisemat kiirustamist ja sellest tekkida võivaid eksimusi, õiguserikkumisi, näiteks ohtlikke manöövreid või kiiruse ületamist. Lapsed jäävad aktiivsete liiklejatena meie hommikustele ja pärastlõunastele tänavatele mõningate vaheaegadega septembrist maini.

Iga vanem saadab oma lapse kooli teadmises ja lootuses, et seal on turvaline, et kõik on hästi. Keegi ei oota oma last koju nutvana, rikutud riiete või sinise silmaga. Kool on koht, kuhu lapsevanemad oma lapse usaldavad, lootes, et ka kooli õpetajad, teised õpilased ja muu personal märkab abivajavat last. Kui märkate koolikiusamist, siis tuleb kindlasti sekkuda ja koostöös kooli sotsiaalpedagoogi või klassijuhatajaga jõuda probleemi juurteni ning tekkinud olukorrale rahuldav lahendus leida. Ei saa sinisilmselt arvata, et lapsed ei tee liiga – ka kõige viisakam laps võib mõnikord teise elu põrguks muuta ja teha haiget nii, et teine seda veel aastakümneidki mäletab! Märkamise ja hoolimise ei ole pealekaebamine, see on abi pakkumine.

Kui täiskasvanu näeb pealt laste poolt toimepandud rikkumisi, on täiskasvanu kohustatud sekkuma - see kujundab laste hilisemat käitumist ja teadmist, et rikkumisel on alati tagajärg. Laps peab saama oma käitumi-

se kohta tagasisidet, on see siis tema käitumist aktsepteeriv või tauniv. Ei ole halbu lapsi, on vales keskkonnas ja valesti kasvatatud lapsed. Kui midagi on juba valesti lapsest peale, on raske seda ühe päeva, kuu kui aastagagi õigeks ajada. Kui pisike laps politseinikke nähes ütleb valjuhäälselt midagi halvustavat nende aadressil, siis ei tule seda mitte talle pahaks panna vaid suunata pilk tema kõrval seisva ema-isa peale. Eelkõige vajavad siinkohal kasvatust just nemad. Autos turvavöö ilma tähelepanu juhtimata kinnitamine, teel õige kiiruse hoidmine, suunatule näitamine – need on samuti alga-va kooliaasta märksõnad, sedakorda siis lapsevanematele. Meie kõik loome keskkonda, milles me elame ja turvalisusesse saame panustada samuti kõigepealt ise – selleks tuleb jalakäijana ületada teed selleks ettenähtud kohas, jalgratturina omada korras sõiduvahendit ja olla tähelepanelik sõitja ning autoroolis arvestada kõikide teistega, ka nendega, kes meist nõrgemad. Ei võida see, kellel on kõige rohkem rikkumisi - rikkus ja väärtused seisnevad siiski milleski muus!

Turvalist kooli- ja koduteed!

Kristel Teets

Rapla PJ noorsoopolitseinik

Mariann Kuusmann

Rapla PJ piirkonnapolitseinik

TULÕ VÕROMAAD KAEMA!

VÕROMAA OM ÕTS ILMKISTUMALDA ILLOS KOTUS!

Uhtjärve kaldal kollases raamis

Vigala valla Leader sidusrühma juhi Maie Üürikese eestvõttel sai teoks õppereis Võrumaale. Õppereisi korraldab MTÜ Jätkusuutlik Vana-Vigala, kuid mis sai toimuda vaid tänu kohaliku Vigala valla ja Raplamaa Partnerluskogu toetusele. Võrumaal kohtuti Leader meetmest rahastust saanud projektide eestvedajatega. Vaadata, kogeda, kaasa mõtelda oli väga palju, sest päevaplaani oli kokku pannud kohapealseid olusid loomulikult hästi tundva Võrumaa Partnerluskogu tegevjuhi abi Ülle Urbanik. Kokkuvõtte lehes teavitab elanikkonda Leader programmi võimalustest ning igauks rühmast sai meie kohalikele elanikele jagada infot tagasi jõudes. Ega reisilt saadud teadmised kaotsi lähe, nad tulevad Vigalasse ning aitavad meilgi vallaelu elamisväärsemaks, huvitavaks muuta. Teisalt peame teinekord olema valmis kohapealseid projekte külalistele tutvustama.

Sellise eelteadmise alustas 20-liikmeline grupp sõitu lõuna suunas. Esimene peatus tehti Valgamaal Tõrva linnas, vastuvõtjaks avalike suhete spetsialist Siim Ausmees. Raplamaal on tal side Juuru vallaga ning Vigalast pidi tundma metsanduse doktorit Jürgen Aosaart. Tõrvat teame seal juba 7 korda toimunud loitsu tõttu. Loitsul kasutati 3-meetrise läbimõõduga hiigeltrumme. Tõrvas on ka Eesti kõrgeim 11-meetrine vetehüppetorn, tuntumaid üritusi on triatlon krossisõiduga. Suurematest tehtud projektidest olgu nimetatud Tõrva Kirik-kammersaal, mis on toimib maaküttel. Nimetatud asutus toob kõrgkultuuri piirkonda. Meie rühma kohtumine leidis aset avatud

noorte keskses, mis oli ümber ehitatud endisest Patküla koolimajast. Gümnaasiumi katlamaja töötab bioküttel, mahukaim projekt oli vee- ja kanalisatsioonitrasside uuendamine. Uuteks ideedeks on kaablipargi rajamine Riiska järvele, ja ka noortele otsitakse tegevust, tahetakse rajada õpilaskodu ujulaga. Elanikel on ikkagi nostalgia kino vastu, osteti tagasi vana kinomaja. Lähedusest kadunud Helme Ametikooli mõju ei pidanud tunnetama. Pidime hüvasti jätma ligi 3000 elanikuga ja 4 järvega Mulgi-maa linnaga. Järeldasime - Tõrva on arenev ja uusi eesmärke seadev linn.

Koos sajuga jõudsimme Võrru. Kohustusime Ülle Urbanikuga ja lõunatasime Võrumaa Toidukeskuse Katariina saalis. Meeldiva lõunasöögi kõrval oli võimalik uudistada toidukeskuse tekkelugu. Eesotsas Jaagumäe talu peremees Mart Timmi. Keskuse idee

oli erinevalt ketipoodidest pakkuda värsket kaupa tootjatelt. Jaagumäe talu tugevuseks on kogu pere koostöö. Suurmajandi juhtimiskogemusega on Timmist saanud ettevõtja-tööandja kümnetele inimestele. Peremees on varem meenutanud, kuidas kolhooside likvideerimisega said tublidest maainimestest lihtsalt joodikud. Kodumaist köögivilja on raske kasvatada madala kokkuostu hinna tõttu, vahel tundub kas tasub koristada, aga teadmine, et põllukultuur on osa rahvuskultuurist, ei lase sel mõttel toimida. Seetõttu paneme meiegi igal kevadel kartuli mulda ja seemned peenrasse. Toidupoes müüakse Jaagumäe talu toodangut: sealiha ja köögivilju, toidusaalis oma kondiitritoodangut. Kaupluse peal on ruumid konverentside korraldamiseks ja tähtpäevade pidamiseks. Siit lahkusime teadmise-ga: eelista eestimaist, anna oma osa kohaliku majanduse tugevdamiseks. Õues ilusa aiakujunduse juures hakkas silma rõhkiv seapere. Kutsus iga-ti tagasi tulema.

Peagi olimegi Sõmerpalu valla Osula külas, tee otsas vastas Tea Leius, kelle maadel saime teavet, kuidas tekkis küülikute tapapunkt, küülikuliha toodete arendamine ja tootmine. Perenaine tutvustas talu tegemisi ja kirjeldas, kuidas sai Leader meetmest raha. Lihatooted omavad kaubamärki UMA MEKK. Vigalasse jõudis nii mõnigi lihakonserv kui ka käsitöötoode. Kunagi 1980. aastatel kolhoosilt ostetud palvela hoone oli võsas, räämas, aga nüüdseks on aga kujundatud eeskujulik talumajapidamine 13 hektaril. Palvemaja talupere kasvatab aastas ligi 1000 küülikut. Otse

Seapere kaubakeskuse ees

Urvaste kama tegemas; seisavad õpetussõnu jagavad Urvaste õpetajad

lehtla kõrval on näidisaia valik erinevatest küülikutõugudest, öeldi, seal käivad koolilapsed küülikutel külas. Jätkusuutlikkuse tagab pidev areng: ehitistest avati moodne tapamaja, sellele lisandub väliköök, taluköök. Küülikuliha järgi on suur nõudlus, selle kindlustab talus pakutav sortiment, valik on suur. Küülikukasvatajatele teeb muret, et küülikuid ei tunnista da põllumajandusloomadeks, seepärast puudub ka riiklik toetus. Samas teame tõuküülikud on väga kallid. Palvela talu on liitunud projektiga Võrumaa „Muhe ja mahe“. Aeg sundis lahkuma eeskujulikust küülikukasvatusfarmist.

Peagi leidsime end istumas Urvaste seltsimajas kandilise laua ümber. Vanasse koolimajja rajatud Urvaste seltsimajas oli kõik kama valmistamiseks valmis. Veskis tuli jahvatada erinevad viljad. Praktikak juhendasid Marina Kõller ja Airi Hallik-Konnu. Jahvatamisele läks mahenisu, rukis (rükä), hernes, oder(kesvä), mahe põlduba (upõ). Saime meiegi õppida võru keelt. Seda Urvaste kama hakati tegema 2010. aastal, seoses Urbani päevaga ja teisalt oli kadumas kama valmistamise traditsioon. Kamategu oli tegu, kus naised tulid kokku, et rääkida uudiseid, pidada plaane ning muuseas jahvatati terad peeneks. Pärast jahvatust ilmus meile lauale keefir, saimegi portsud proovitud. Kaasa ostime Urvaste kama pealkirjaga: “taa ei olõ ütškama kos tetü om kama tuuperäst pruuvma piät Urvastõ umma” Contra. Seltsimaja külaköök muudkui toodab kama, sest selle müügitulust saab edendada külaelu. Lisaks kamale toodetakse kesväkrõpse. Kõrval majas käis Urvaste erikooli renoveerimine. See ligi 1400 elanikuga Urvaste vald 140 ruutkilo-

meetril kutsub noori lastega peresid looma põliskodu. Lahkusime teadmisega, et ühes vanas külakoolis käib seltsitegevus, töötab raamatukogu, peetakse plaane, kuidas säilitada esivanemate keelt ja edendada piirkonna elu. Meeldivat kogemust kordame kodus kamapaki avamisel. Enne lahkumist jõudsime Tamme-Lauri tamme üle vaadata. Eesti jämedam tamm on keskelt plombeeritud, varustatud piksevardaga. Krooni kadumisega ei tea uued põlvned Eesti kümnekroonise raha peal olnud sümbolit.

Edasi jõudsime National Geographicu kollase akna juurde, läbi mille raami nägi Urvaste kirikut ja Uhtjärve. Säravkollased raamid jutustavad ühest erilisest paigast Venemaa ja Läti kõrval, kuhu ei ole veel ulatunud urbaniseerunud maailm. Urvaste kirik on üks vanimaid ehitisi Võrumaal aastast 1413. Piksest põlema läinud, seetõttu lagi asendatud. Leader rahadega korraldati kirikuelektorisüsteem. Muinsuskaitse poolt korraldati torn. Kiriku kogudus ligi 500 liikmeline. Keskmiselt aastas 33 inimest kirikus,

tavaliselt 20. Öeldi, vendade Kriisa valmistatud orel nõuab pidevat hoolt. Jäi tänada Üllar Salumetsa meeldiva ekskursiooni eest kirikus, osa grupist jõudis käia kirikutornis, et vaadata ilusat Uhtjärve orgu. Seekord ilm ei soosinud vaadet ümbruskonnale.

Järsku avastasime end liikluslinnakust, mis on ehitatud endisse karjalauta ning võitnud paljude noorte südamed. Linnaku võimalikud tegevused: vormelirada, kaevandus, ameerikamäed, lasketiir, autosõit, autokino, bensiinijaam, liiklusõppeprogrammid, diskosaal. Suured ja väikesed saavad õppida autosõitu, tundma liiklust, sõita pörkeautodega. Liikluslinnas saab korraldada seminare, koosolekuid – hea õppimiskoht.

Nõiariiki jõudsime osa saada sealset pakutavast õhtusöögist ja vabaaja veetmise võimalustest. Saime olla luuaviske areenil, kus Värnik oma märgi maha pannud. Imetlesime, kus vana talumaja ümber on tekkinud uhke, paljusid võimalusi pakkuv puhkekompleks. Õhtulauas pidasime plaane edaspidiseks, mis on järgimist väärt. Peremehelt-kokalt Anti Väntronilt sai küsitud, kas omavalitsus tunneb nende vastu huvi, vastus oli eitav. Ta küll ütles, et majutusasutus on ka paljude töökohtade looja valas. Sissesõidutee olukord pole kiita, talvel peavad oma jõududega teed lumest puhastama.

Need olid esimese päeva muljed, kus Leader meetme toetuste kaasabil on tehtud mitmeid investeeringuid maaelu edendamiseks. Võrumaal headest näidetest puudust ei tule. Vaatame, mida toob järgmine päev, sellest juba sügise hakul järgmises lehes.

Jaan Viska

Liikluslinnas

HÄÄLE ABIL HINGE PUUDUTUS

Tavalise tööpäeva õhtul helisesid kirikukellad ühes vaiksuses, kenas maakohas – Velise Apostlikus Õigeusu kirikus. Kutsusid kuulama kontserti noortelt muusikutelt kava „Hing ja Hää“. Kaasategevaks lauljaks sopran Jaanika Kuusik ja muusikat oboe mängijalt Riivo Kallasmaa. Velise kiriku akustika on hea, võlvide alune on paras ruum kuuljatele. Esinejad olid igati üllatunud seekordsest kohapealsest huvist. Kirikus on muusikat hea esitada ja kuulata, seda tõdeti hiljem Sillaotsa muuseumis vastuvõtul. Teisalt on Velise kirik, Jüri Kusmini

poolt alati avatud, esinejatesse soojalt suhtunud. Nii oli ka sel õhtul, kuulajaid tuli kodukandist Vigalast, eelkõige Jaanika lähedased – vanaema, ema ja tädid ja teisi muusikast huvitatuid. Loomulikult ladinakeelsete lugude esitamine on seotud kirikuga, kõlasid mitmed Gregoriaani koraalid, lauldi itaalia ja prantsuse keeles. Mõned esitamisel olnud lood: Õnnis on inimene, kes jätkab oma tarkust; Sa oled kroonitud; Au olgu jumalale kõrges, Kes järgneb mulle; Õnnis Neitsi maarja, jt. Oboe väljendab hästi melanhooliat ja kurbust. Seda vanimat orkestripilli mängis võimekas ja väljendusrikas oboemängija Riivo Kallasmaa, kes on end täiendanud Brüsselis ja Iisraelis. Kammermuusikuna on ta tuntust kogunud mitmetel ülesastumistel, olles Tartu noor kultuurikandja. Kontserdi kava pealkiri „Hing ja hää“ tuli Riivolt. Teame, hing elustab keha, mis väljendab loomust ja emotsioone, kui ka elutegevust, teisalt hää on tekitatud heli, mis on omakorda laulja muusikainstrument.

Nüüd siis lauljast Jaanikast, soprani häälerühma kuulumisega on ta saanud laulda pearolli ooperis „Teine“. Jaanika laulab kammerkooris Voces Musicales ja ansamblis Vox Clamantis, kus on ka koormeister. Selliste kogemustega ei olnud raske Kultuurka-

pitali toetusel iseseisvat kava kokku panna. Jätkub ka koostöö Raplamaalt pärit helilooja Pärt Uusbergiga. Laulja Kuusiku teine pool tööst on kooride juhatamine, neist laulupeole jõudis kuus. Olles koorijuhtimise magister ja teisalt hääleseade lektor. Kõik need saavutused on teoks saanud perekonna poolt tema huvide märkamisel. Vestlusel tõi Jaanika, et pidi varakult kodunt lahkuma. Jaanika endise koolijuhina on hea näha, et ta on teel tippu, võib-olla järgmisel laulupeol juhatab mõnd koori.

Kirikus kontserti lõpetavad südame-likud tänamised jätkusid Maie ja Jüri Kusmini Sillaotsa muuseumis, kus oli võimalik kohapealset autogramminäitust vaadata, õues tutvustas Jüri hingelähedast maatehnikat. Nii kosutav oli istuda muuseumitoas, majas, mille ehitamine algas esimese maailmasõja alguspäevil just 100 aastat tagasi.

Õeldakse, et maakirikud õhkuvad kauni muusika järele, seal koosvedetud õhtupoolik andis meeldivaid emotsioone hinge kosutuseks.

Jääb soovida esinejatele tegutsemislusti, sest järgmine kontsert on Hiiumaal noormehega seotud paigas.

Tänusõnad muusikutele ja perekond Kusminile.

Jaan Viska

Jätkuks eelmises lehes ilmunule. Ida-Virumaal olles tuleb käia kindlasti Peipsi ääres, Euroopa suuruselt neljanda järve ääres. Juba oli randa ilmunud hulgaliselt sõiduaautosid. Kauksi on teada puhkuse- ja suvituse koht Peipsi põhjarannikul. Mõnusat suvitussuutavust pakub RMK puh-

keala. Kauksist algab Vask-Narvani ulatuv Eesti pikim liivarand (30 km). Tavaliselt pikematel ekskursioonidel jäädakse järve äärde telklaagrisse või siis kämpingutesse ööbima. Ka me värskendasime end järve vees, et jätkata sõitu Kuremäe suunas.

Pühtitsa Jumalaema Unumise

Nunnaklooster asub 92 meetri kõrgusel üle merepinna. Klooster on ühtlasi maakonna kõige suurem turismimagnet. Kuremäe klooster on 1891. a rajatud Eestis ainuke tegutsev vene-õigeusu nunnaklooster. Iidsetel aegadel asus siin eestlaste hiiepaik ja mäe all oli ohvriallikas. Allikas on täna tuntud „püha allikana“ oma tervendava vee poolest. Karastavas vees saab ka kümmelda. Allikavett võetakse kaasa koduteele, sest usk vee pühadusse, tema tervistavasse mõjusse, on suur. Kloostri väravad on avatud külastajatele tasuta ja ringi jalutades saab näha kloostri elu-olu. Klooster on isemajandav, seal elab üle 150 nuna. Vaatamisväärsusteks on ikkagi eelkõige kirikud, inimesed oma toimingutes, heinakuuhjakujulised puuriidad, surnuaed, väravatornid ning kõrged müürid, mille taga on toimetatud juba 123 aastat.

Edasi liikudes põhjaranniku suunas, olime peagi Pühajõe oru kallastel. Esivanemad pidasid suurt austust püha paiga vastu. Oru vaheldusrikka maastikuga pargis kasvab üle 250 puu- ja põõsaliigi. Pargi pea-

värvast suundub pärnaallee Eesti Vabariigi esimese presidendi Konstantin Pätsi suveresidentsi juurde. Loss avati pidulikult 1936. a, aga juba viie aasta pärast saabus häving. Mälestus lossist, liigirikkast pargist, terrassidest on jäänud inimestesse ning seda paika tulevad vaatama ikka uued põlvkonnad. Lossiplatsilt avaneb ilus vaade Soome lahele, rotund panga serval kutsub mõtisklusteks, nagu seda tegi ka esimene president, kelle sünnist möödus sel aastal 140 aastat.

Põhjarannikult koju poole sõitu jätkates jõudsimme Valaste joani, seda väikest maanteed liikus ka laulupeotuli, seda paikkonda sai jälgitud otseülekandes, nüüdsel sõidul tundus palju tuttavam. Parklas, kus peatusime, on juga ümbritsev trepp suletud, võre vahelt sai pildistatud eesti kõrgemat tehniku tekkega juga. 1998. a ehitati võimas vaateplatvorm joa jälgimiseks. Kuna rannikualal muutub temperatuur kiiresti vee külumiseni, tekivad kümned külmunud lisaveetonnid ka vaateplatvormile, mis on kannatada saanud tekkinud raskuse läbi ning seetõttu nüüd suletud. Jääsammastes juga on aga talvel tore pildistada.

Kuna Sämi sild oli suletud, siis pikenes kojusõit veelgi, seekord nägime Kundat, kohta, kust tuleb sideaine ehitustele. Linnas „toretseid“ möödunud aegu meenutavad hiiglaslikud korstnad.

Kõik pidasid südilt vastu alates aastast lõpetades 80-sega. Nõnda suurt vanusevahet pole varem olnud. Jääb veelkord tänada huvilisi neljast külast: Kurevere, Päärdu, Läti ja Vängla.

Pakuti, et järgmisel aastal võiks Vormsile minna. Seda on võimalik külastada ühe küla liikmetega.

Jääb soovida ilusaid, mõistlikke, südamlikke kohtumisi ringsõitudel!

Jaan Viska

Rotund-koht mõtisklusteks ja kohtumisteks

Veel Vigala kirikuõpetajatest **KAIDO SOOM**

Kaido Soom sündis 7.07.1972. Rakvere 1. Keskkooli lõpetamise järel 1990. aastal asus ta õppima EELK Usuteaduse instituuti, mille lõpetas 1995. a. Juba 5.05.1992 ordineeriti diakoniks, 24.09.1995. õpetajaks. Esimeseks töökohaks vaimulikuna oli 1992-1994 diakoniamet Viru-Jaakobi ja Tudu kogudustes.

Vigala Maarja koguduse õpetajaks oli ta aastatel 1995-2003. Noore ja äärmiselt energilisena tõi ta Vigala kirikuellu palju uut – ta hakkas töötama noortega, korraldades neile mitmeid kirikueluga seotud üritusi, leirilagreid, õpetas koolis usuõpetust, mistõttu oli väga populaarne noorte seas. K. Soom ei unustanud ka vanemat põlvkonda, ta võttis leerikooli ja õnnistas neid keskealisi, kes nõukogude võimu ajal mitmesugustel põhjustel olid kirikuelust kõrvale jäänud. Ta ei peljanud käia ilmalikel üritustel – nii sai ta paremini tutvuda kohalike inimestega, õppida neid tundma.

Kaido Soom omandas mitmeid võõrkeeli, nii oli tal võimalus õppida Soomes magistri taseme õpingutes, saades 1992. aastal teoloogiamagistriks. Hea suhtlejana lõi ta sidemeid mitmete väliskogudustega – Saksamaa Erkneri, Hollandi Halstereni ning Soome Somemiemi kogudustega, käidi külas vastastikku, tehti toredaid noorsootöö vahetusprojekte. Asjalik läbisaamine oli vabariigi muinsuskaitsega – kõik see oli majanduslikultki kasulik Vigala kirikule.

1995 - kogudus sai endale kogudusemajaks endise apteegi hoone;

1997 - toimus kiriku suure oreli remont;

1999 - koguduse poolt ehitati kiriku ümber дренаaz, altariesine kivist põrand;

2000 – 2001 - kirik sai uue plekk-

katuse;

2002 - kirikus pandi esimeste pinkide alla elektrisoojendus;

2002 - kiriku pingid värviti üle;

2003 - kiriku ukseid värviti uuesti.

Huvist Vigala kiriku vastu ja selle tutvustamiseks koostas K. Soom 1999. aastal brošüüri „Vigala kogudus ja kirik 1339-1999“ ning 2003. aastal „Vigala kiriku lugu 1339-2003“.

Kahjuks jäi teadmishimulisele ja töökale Kaido Soomile Vigala liiga kitsaks, tema tiivalend oli suurem – 2003. a sai temast Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse lektor. 2007. aastal kaitses Tartu Ülikooli Usuteaduskonnas doktorikraadi.

K. Soom ei ole piirdunud ainult lektoritööga ülikooli usuteaduskonna dekanaadis, ta on osalenud ka teadusorganisatsioonilises ja -administratiivses tegevuses, mitmetes erialastes projektides, juhendanud väitekirju, olnud paljude publikatsioonide autor või kaasautor.

Unustusse ei ole jäänud ka praktiline töö kirikutes – 2005-2006 oli ta Kambja koguduse õpetaja. Kuressaare kirikus teenis ajuti kuni 2011. aastani, kuni sinna saadi aseõpetaja. Viimastel suvedel on töötanud Soomes Oulu toomkirikus õpetajana.

Kuressaare päevilt huvitav meenuvus – seelses kirikus käivad ikka suvitushooajal mu kadunud abikaasa Saksamaal elavad sugulased. Ühel kohtumisel Lihula kirikuõpetaja Kaido Saagi juures ütles korraga professor Karl-Christian Bergmann Saagile, et kohtus väga huvitava inimesega, nimelt kirikuõpetaja Kaido Soomiga, rääkis temast ülivõrdes. Jutuajamine käis muidugi saksa-inglise-eesti keeles, seekordset saksakeelset lauset ma muidugi mõistsin ning lausa naersin, ütlesin, et ka meie tunneme seda huvitavat inimest, oli Vigala pastor ning meile peaaegu naaber. Imestasime, kui väike see maailm on ning nii hea kuulda, kuidas meie endist pastorit hinnatakse juba põgusa tutvuse juures.

Kaido Soom ei ole Vigalat unustanud, siin oli ta esimene vastutusrikas töökoht, inimestega läbisaamine hea ning tihti leiab ta aega Vigalasse tulla. Kõigile läks südamesse, et ühelgi külastuskorral ei unustanud ta endist kiriku organisti Hilda Turtsat, kes haigevooldist enam kirikusse ei saanud, seega ka armulauale mitte – Kaido võttis teda kodus armulauale. Kaido ise meenutab Vigalat heade sõnadega.

Kaie Bergmann

SELLEL AASTAL SAID EESTI HARRASTUSNÄITLEJAD KOKKU VANA-VIGALAS

Juba eelnevatel aastatel Raplamaal taas alustatud harrastusnäitlejate suvekool jõudis siis sellel, üleriigilisel liikumisaastal, viimaks Vigalasse. Kuna ettevõtmise peakorraldajad on olnud siitkandi inimesed ning projekti ametlikuks organiseerijaks „MTÜ Vigala Külade Ümarlaud“, oli ka viimane aeg end selles suunas liigutama hakata. Natuke pretensioonikas see ettevõtmine küll tundus, kui eelnevatel aastatel on oldud Toosikannu puhkekeskuses ja Järvakandi remonditud kultuuriasutustes, aga lõppkokkuvõtteks võib öelda Vigalas levinud tunnuslausega - Vigalal pole viga! Mis tähendabki seda, et ega loorberitele puhkama jääda ei saa ja õppida ning areneda on veel küll ja küll. Aga nüüd siis lähemalt toimunust.

Suvekool toimus Vana-Vigala Tehnika- ja teeninduskooli ruumides 15. - 17. augustil. Kokku osales harrastajaid ligi sada ning lausa 15 erinevast kollektiivist. Oli truppe, kes kohal käinud ka eelnevatel aastatel, aga oli ka uusi uudistajaid. Nagu ürituse pealkirjast järeldada võib, oli tegemist suvekooliga ning väga suur osa oligi erinevatel koolitustel. Kuna tegemist on siiski teatariharrastajatega, kes ka heast tujust ning huumorist lugu peavad, oli tunniplaani pikitud ka hulgaliselt erinevaid „liikumistunde“.

Suvekool algas tervituste ja sõnavõttudega Astra Põlmal Vigalast ja Kristiina Oomerilt Eesti Harrastusteatri Liidust. Lustaka avapaugu andsid oma meeolukate tantsunumbritega „Singirullid“ Kivi-Vigala Rahvamaja. Kohalikud rõõmsameelsed tantsutüdrukud murdsid igast ilmakaarest kohale tulnud inimeste kohmetuse ja ühises tantsuhoos kuulutatigi suvekool avatuks.

Esimesel päeval õpetas vabakutseline koreograaf-lavastaja Mihkel Ernits kooslijatele lavalist liikumist,

kuidas tunnetada oma keha ja tajuda läbi liikumise midagi, mis on sinus kuskil sügavas peidus olnud. Nii mõnigi õpilane tunnistas pärast, et koges Ernitsa tunnis kaugel ära olemist ja unustas täielikult ümbritseva. Tunni lõpus said kõik selgeks maooride sõjatantsu, mida kasutab oma võistkonna motiveerimiseks ka Uus-Meremaa ragbimeeskond.

Näitleja ja lavastaja Toomas Lõhmuste andis põhjaliku ülevaate näitleja kõige kallimast instrumendist – häälest. Lisaks harjutustele ja õpetustele, kuidas häält tekitada jagas ta ka lihtsaid võtteid, kuidas seda hoida. Mõnelegi tuli üllatusena, et jalataldadel on siin osas väga tähtis roll ja ka muusikat kuulates töötavad häälepaelad kaasa.

Päeva lõpetas humoorikas, sportlik-teatraalne vabalava teemal „Eestimaa liigub!“, kus kõik soovijad said esineda ja ennast näidata. Sellel aastal jagasid oma tegemisrõõmu viis kollektiivi. Kõiki etteasteid hindas Kivi-Vigala Rahvamaja näiteringi „Sõbra-Vägi“ kohtunike kogu, kes jagas ka lennukaid preemiaid. Lavalist sära ja glamuuri pakkus Kungla Muusikalitrupp – kohtunike kogu poolest võivad nemad juba järgmisel laulupeol kaare alla kohad sisse võtta. Rakvere „Karakter“ haris suvekooli publikut antiikdraama töötlusega „Kükloobist“, Vana-Vigala „Topelt-Kiiks“ näitas publikule kava „Andres Kikas läheb ii vee (IV) suvekooli“, Maret Oomeri stuudio näitlejad esinesid improvisatsiooniga liikumisest linnapargis ja etteasted lõpetas Kivi-Vigala näitetrupi „Sõbra-Vägi“ treeningrühm. Edasi järgnesid juba vabamas vormis liikumiskavad DJ Rego valitud retromuusika saatel.

Teine päev sisaldas lavastamise põhialuseid. Õppejõud Madis Kalmet rääkis põhjalikult, kuidas valida materjali, milline töö sellega kaasneb, kuidas va-

lida rollidesse näitlejaid, jms põimides oma õpetused ilmekate näidetega.

Edasi mindi juba August Kitzbergi näidendi „Libahunt“ analüüsiga. Osalejad jaotati seitsmesse rühma ja iga grupp pidi päeva lõpuks lavastama katkendi „Libahundi“ neljandast vaatusest.

Rühmatööde vahepeal käidi kordamööda näitlejameisterlikkuse tundides, mida viis läbi Taisto Oksanen Soomest. Taisto ise on samuti kasvanud näitlejaks harrastusteatri kaudu ja tema vahetu suhtlemine ja ilmekas kehakeel tekitasid koosviibijates suurt vaimustust ning õhinat.

Õhtu möödus lavastusi vaadates, analüüsides ja loomulikult lõpetas väsitava koolipäevad vabastav liikumistrenn seekord lauljatar Anee juhtimisel.

Kolmandal päeval rääkis Eesti Teatri Agentuuri juhatuse liige Andres Laasik autoriõigustest ja autorikaitsest. Huvi oli suur ja küsimusi esitati palju. Samuti tutvustas ta Eesti uut dramaturgiat ja andis soovitusi, millist materjali harrastusteatriid võiks proovida lavastada.

Suvekooli lõpetas Valter Uusberg, kes arutles teatrikriitika olemuse üle, olles ise olnud nii lavastaja kui ka žürii liige. Arutleti ka teemal, kui karm või leebe peaks olema kriitika harrastusteatri puhul.

Kogu ettevõtmine sai teoks tänu erinevate fondide toetusele, Eesti Harrastusteatri Liidule ja tublidele inimestele. Projektijuhina soovin tänada: Eesti Harrastusteatri Liitu, Eesti Kultuurkapitali Rahvakultuuri Sihtkapitali ja Raplamaa Ekspertgruppi, Eesti Rahvakultuurikeskust, Hasartmängumaksu Nõukogu, Raplamaa Omavalitsuste Arengufondi. Suured tänud rahaliste toetuste eest! Meeldiv on see, et sarnased ettevõtmised aitavad kultuurielu Raplamaal rikastada.

Aga nagu ikka, ei tee ainult raha sündmust, vaid ikka inimesed! Eri- lised tänud ja südamlük käepigistus meie korraldustoimkonnale ja abilistele: Liesel Veskimägi, Heli Lints, Ants Ojavee, Enn Roosi, Ave Vaarmaa, Eve Kärnsa, Kristiina Oomer, Aime Hints, Liina Vingel, Marry Maiste, Ants Ülemaante, Liina Kikas, Krista Pesti, Valvo Valgur, Ulvi Blande, Kivi-Vigala Rahvamaja kollektiivid „Singirullid“ ja „Sõbra-Vägi“ ning Vana-Vigala „Topelt-Kiiks“.

Loo panid kirja
Astra Põlma ja Ulvi Blande

TALUTARE KONVERENTS SILLAOTSA TALUMUUSEUMIS

19. septembril algusega kell 11.00 toimub Sillaotsa Talumuuseumis Talutare konverents. Tegemist on järjega kevadel Märjamaal toimunud taluväärtuste konverentsile. Kui tollal rääkisime meie esiisade elulaadi vaimsetest aaretest, siis seekord keskendume silmaga nähtavale.

Konverents toimub koostöös Eesti Vabaõhumuuseumiga. Peaettekandjateks Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku ehituse lektor Joosep Metslang ja Eesti Vabaõhumuuseumi teadusdirektor Heiki Pärdis. Sillaotsa Talumuuseumi mineviku ja tuleviku üle nähtavate ja nähtamatute taluväärtuste vahendamisel arutlevad Jüri Kusmin ja Kalju Idvand. Avatud on ka näitus Eesti Kunstiakadeemia ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia mullusuvise praktika käigus Märjamaa ümbruskonna 17 talus valminud etnograafilistest ülesmõõtmisjoonistest.

Kogunemine ja tervituskohv algusega kell 10.30, näitusega on võimalik tutvuda terve septembrikuu jooksul. Olete oodatud!

Kalju Idvand
Sillaotsa Talumuuseumi juhataja

Tänu sõnad

Lõppenud on aktiivne suvi külaliikumises. Peetud on jaanituled, käidud mitmetel väljasõitudel, möödas on ka küladepäev. Kahel külatuuril tutvuti erinevate külade, kodude, ettevõtete ja toredate inimestega. Loodi sõprusuhted Nissi valla Lehetu küla sädeinimestega. Idanemas on ka uued ideed ja ettevõtmised ning tegutsemistahet näikse jaguvat.

Täna kõiki meeldiva koostöö ja kaasalöömise eest!

Liina Kikas

Pildil hetk küladepäeva etendusest.
Foto Liina Kikas

Vigala valla spordipäev

9. augustil toimus Kivi-Vigala Põhikooli staadionil järjekordne Vigala valla spordipäev. Ilmataat oli ka sellel aastal kõikidele osalejatele armuline. Päev oli täis päikest ja spordist higiseid kehasid. Kui alguses tundus, et osalejaid on vähevoitu, siis lõpetuseks registreeris ennast üritusele ikkagi pea 200 inimest. Enamus võistlusalasid on juba traditsiooniliseks kujunenud. Taaskord sai hommikul vara osaleda kettaheites ja odaviskes. Kahjuks on mõlemad alad suhteliselt ohtlikud teiste suhtes ja tänu sellele neid päeval läbi viia ei saa.

Uue alana oli kavas nn "Viimase mehe (naise) jooks". Kui paljud pikamaajooksu harrastajad pidasid ennast favoriitideks, siis selle jooksu iseloom on teistsugune. Nimelt langeb iga ringi lõpus viimane jooksja välja. Tänu sellele on aga tempo juba esimese ringiga väga kõrgeks aetud ja palju on ka tempo kõikumisi. Kes algul hea rütmiga minema saab, on võidule üsna

lähedal. Ala oli üsna menukas ja jääb ehk ka tulevikus võistluste kavva. Esimesteks võitjateks osutusid Ranar Sildoja (muideks jooksis paljajalu) ja Kai Paat.

Uuendustest veel. Meeskonnalaadel, mis kestavad suhteliselt pikalt, jagati esimest korda ka medaleid. Autasustamise lõpus oleval loosimisel said seekord osaleda vaid võistlustest osavõtjad. Mida rohkem alasid kaasa tegid, seda rohkem sinu nime ka kastas oli ja võiduvõimalus selle võrra suurem. Niisama nime registreerimine loosirattani ei viinud vaid andis soodsama peo pileti.

Oli tore ja sportlik päev mis lõppes meeleoluka diskoga. Kellel on huvitavaid mõtteid spordipäeva paremaks korraldamiseks, võib sellest kindlasti korraldustiimile teada anda. Täname kõiki kohtunikke ja teisi, kes nõu ja jõuga abiks olid. Tuleval suvel spordime.

Marko Kreuz

Uued raamatud Kivi-Vigala raamatukogus

Ilukirjandus

Reinaus, Reeli Deemoni märk
Heyer, Georgette Frederica
Allen, Sarah Adisson Kadujärv
Marklund, Liza Koht päikese all
Meister, Stella Miks sa mulle ei rääkinud
Sillamaa, Kaari Pärijad
Jourdain, Hervé Reedetud veri
Platt, Jo Tagurpidi lugemine
Zander, Joakim Ujuja
Quindlen, Anna Vaikelu leivaraasukestega
Ilves, Tiina Varesed, need valged
Shepard, Sara Valelikud võrgutajad

Teabekirjandus

Kalamees, Erika 35 sõrmesalmi ja käemängu vanavanemate varasalvest
Õunap, Erki Eesti päevaliblikad

Maastik, Jane Gluteenivabad kaseiini-
vabad laktoosivabad toidud
Rinaldo, Kaja Kodune keraamika
Hilton, Harry Mängud kogu perele
Ravalepik, Ardi Paleo toitumine
Viimsalu, Age Sahver
Uibo, Udo Sõnalood
Virkus, Lia Sõstratoidud
Soomere, Ilmar Taassünd ja karma

Lastekirjandus

Olsson, Sören Berti päevik
Hinrikus, Kadri Konnade mäss
Mänd, Heljo Sammaldund auto
Rippin, Sally Sille S. Sirel.
Nicolaysen, Marit Sven ja rott suvelaagris

Minu-sarja raamat

Schank Tamkivi, Ede Minu California
Hanso, Hille Minu Istanbul

Maadlusteateid

16. augustil leidis Soomes Turus aset Kalle Mäglise mälestusvõistlused, kus saavutati päris häid tulemusi:
Aron Aun 42kg 1. koht
Triinuly Veimann 42kg 2. koht
Heily Tiitus 42kg 3. koht
Andreas Välis 69kg 3. koht
Hannes Välis 76kg 3. koht

Jüri Nisumaa

Uus maadlushooaeg on alanud!

Treeningud Vana-Vigalas:

T 19.00-21.00

N 19.00-21.00

R 19.00-21.00

Treeningud Kivi-Vigalas:

E 16.00-17.30

R 15.00-16.30

SEPTEMBRIKUU SÜNNIPÄEVALAPSED

HILJA AIAOTS	91
HELMİ ASPERK	86
VILMA NEEM	84
LINDA HATTO	84
ILME RÄMO	83
VALVE RAUSBERG	82
EVALD ALLIPERE	80
JUTA UMALAS	80
KALLE KALDVEE	70
HELJU LÜLLMAA	70
HEINU LEBIN	65
MARIE VÄNT	65
ERNA KONNAPERE	60

**Aeg toob rõõme,
aeg toob muret,
aeg toob kurde põsele.
Ajaj varuks õnnerõõmud
kuulugu need Sinule.**

PALJU ÕNNE!

OÜ ETEST PR
ostab metsa- ja põllumaad.

Tel 50 45 215, 51 45 215,
info@est-land.ee

**Puurkaevude ja maasoojus puuraukude
projekteerimine, puurimine,
remont ja likvideerimine.**

**Vee- ja kanalisatsioonitorustiku
rajamine, reovee mahutite,
septikute ning süvaveepumpade
müük ja paigaldus.**

Tel: 5569 4310 info@puurvesi.ee
Taavi Hanson www.puurvesi.ee

www.metsaamet.ee

Teenused erametsaomanikule:

- Metsakinnistute ost
- Raieõiguse ost
- Metsa ülestöötamine ja vedu
- Maapinna mineraliseerimine koos külviga
- Metsamajandamise kavade koostamine

Teave e-post: info@metsaamet.ee Tel. 5615 0680, Karl Lister

MTÜ Vigala Külade Ümarlaua
väljasõit toimub 13. septembril.

Lähme külla vanausuliste, külastame
Varnjas sibula- ja jõhvikaalaata.

Sõidu lühituvustus: Mustvee – Kallaste
– Kolkja vanausuliste muuseum – Peipsi-
äärsed külad – Alatskivi loss.

Jälgi infot!

Meie hulgast lahkunud:

URMAS KLEMENTSOV

Vigala Jahimeeste Selts mälestab
endist liiget ja muhedat jahikaaslast

URMAS KLEMENTSOV'i

ning avaldab kaastunnet omastele.

Tähistame rahvusvahelist eakatepäeva!

Järjekordselt ootame pensioniealisi inimesi **1. oktoobril kell 13.00**
Vigala Küladekeskusesse eakatepäevale pühendatud kontserdile.

Seekord tuleb publikut hullutama show-mees **ERICH KRIEGER**

Registreerumiseks helistada kuni 26. septembrini telefonidel 489
4777, 489 4770 ja 526 9841 Ilme Roosi.

PÄÄRDU KÜLA KOOSOLEK

**toimub 21. septembril
kell 11.00** Arude talus
(Eha Lootuse juures)

Külavanema valimine
Muud jooksvad küsimused

Kuuda Hooldekodu vajab
põhikohaga

asendustöötajat (hooldusõde,
koristaja, kokk)

Ühendust võtta tel 5667 6631,
5698 2243,
marika.koch@kuuda.ee

**VANA-VIGALA RAHVAMAJAS
26.09 ALGUSEGA KELL 21.00**

TANTSUÕHTU

VIGALA UUSIMA ANSAMBLI ROKKMOTELL SAATEL.

PILET: 4 €

LAUDADE TELLIMINE RAHVAMAJAST ALATES 12.09.2014

INFO : 5636 2293

Vigala Sõnumid, Kivi-Vigala küla,
Vigala vald 78001 Raplamaa
Väljaandja: Vigala Vallavalitsus
Trükk: Hansaprint OÜ

Toimetaja: Elle Altmets, elle@vigala.ee
Toimetajal on õigus redigeerida aval-
damiseks saadetud artikleid
Küljendus: Kurimuri OÜ

Tel 489 4770, GSM 5615 9260
Faks 489 4773
Kodulehekül: www.vigala.ee/ajaleht/
ajaleht.html